

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПОЛІЦЕЇСТИКА

УДК 351.74(477)

DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2020.1.05>**В'ЯЧЕСЛАВ ВАСИЛЬОВИЧ АБРОСЬКІН,**

кандидат юридичних наук,

Одеський державний університет внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-4062-8105>,e-mail: oduvsofficial@gmail.com

ОСВІТНЯ ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Акцентовано увагу на тому що саме на державу покладається основний обов'язок щодо формування державної політики у сфері освіти та вироблення дієвого механізму її реалізації. У зв'язку з цим наголошено на важливості з'ясування змісту освітньої функції держави, вироблення дієвих механізмів її реалізації. У результаті розкриття сутності категорій «функція держави» та «освіта» сформульовано авторське визначення поняття «освітня функція держави». Зроблено висновок про двокомпонентність мети освітньої функції держави. Обґрунтовано, що реалізація освітньої функції держави здійснюється переважно за допомогою адміністративно-правового інструментарію. Виокремлено характерні ознаки, притаманні освітній функції держави як об'єкту адміністративно-правового регулювання. Окреслено основні передумови забезпечення належної реалізації освітньої функції держави.

Ключові слова: освіта, функція держави, освітня функція держави, адміністративне законодавство, адміністративно-правове регулювання, механізм реалізації, суб'єкт управління у сфері освіти.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Освіта є стратегічним ресурсом, необхідним для забезпечення належного функціонування політичної, соціально-економічної, культурної та наукової сфер суспільного життя. Сучасний етап розвитку суспільства висуває підвищені вимоги до якості освіти, створення ефективних передумов для забезпечення її конкурентоспроможності, що в результаті сприятиме соціально-економічному розвитку нашої держави, підвищенню добробуту громадян та дозволить Україні інтегруватися до міжнародного освітнього простору. Зважаючи на це, відповідні органи державної влади (органи управління освітою) повинні вживати дієвих заходів щодо підвищення престижності освіти і науки серед населення, впровадження інноваційних технологій в освітню діяльність, створення безпечного освітнього середовища, оновлення механізмів надання освітніх послуг громадянам, зміст яких обов'язково повинен відповідати потребам ринку праці та сучасним економічним викликам, вимогам суспільства.

Держава досягає виконання своїх завдань та цілей через реалізацію функцій, які, у свою чергу, характеризуються як основні напрями

її діяльності та комунікації, що відображають її соціальну сутність [1, с. 1]. Безумовно, це стосується і сфери освіти. Основним суб'єктом вироблення та реалізації державної політики у сфері освіти є відповідні органи державної влади, що дозволяє дійти висновку, що саме на державу покладається основний обов'язок щодо формування державної політики у сфері освіти та вироблення дієвого механізму її реалізації. У зв'язку з цим важливого значення набуває з'ясування сутності освітньої функції держави, вироблення дієвих механізмів її реалізації.

Стан дослідження проблеми

Питанням дослідження особливостей державної політики у сфері освіти присвятили свою увагу такі науковці, як О. Безпалова, Ю. Фролов, Н. Шульга та ін. Указаними науковцями ґрунтовно проаналізовано специфіку формування в Україні освітнього простору, ключові напрями формування державної політики у сфері освіти, визначено адміністративно-правовий статус окремих суб'єктів управління у сфері освіти, розкрито особливості здійснення адміністративних процедур у діяльності вказаних суб'єктів, що дозволило їм сформулювати

низку пропозицій щодо удосконалення національного законодавства у сфері надання освітніх послуг. Варто згадати наукові праці В. Дронова, який приділяв свою увагу питанням загальнотеоретичного дослідження освітньої функції сучасної держави, але слід зауважити, що переважно таке дослідження було проведено в контексті діяльності приватних закладів вищої освіти як суб'єктів реалізації такої функції. Що стосується комплексних досліджень, присвячених наданню загальної характеристики освітньої функції держави як базової категорії, з'ясування сутності якої дозволить більш виважено та науково обґрунтовано запровадити дієвий механізм формування та реалізації державної політики у сфері освіти, то вони, на жаль, практично не проводилися. Власне це і зумовлює нагальну потребу у проведенні відповідного наукового дослідження.

Мета і завдання дослідження

Мета статті полягає в розкритті змісту освітньої функції держави, з'ясуванні ролі науки адміністративного права у виробленні механізму реалізації освітньої функції держави та виробленні науково обґрунтованих пропозицій і рекомендацій в напрямі забезпечення належної реалізації освітньої функції держави. Зважаючи на сформульовану мету, *завданнями* наукової статті є розкриття сутності категорій «функція держави», «освіта», «освітня функція держави», визначення мети освітньої функції держави, розкриття особливостей освітньої функції держави як об'єкта адміністративно-правового регулювання та вироблення пропозицій щодо удосконалення національного адміністративного законодавства в напрямі забезпечення належної реалізації освітньої функції держави.

Наукова новизна дослідження

Наукова новизна полягає в тому, що робота є однією з перших наукових праць, в якій розкрито значення освітньої функції держави, наголошено на двокомпонентності мети цієї функції, виокремлено особливості освітньої функції держави як об'єкта адміністративно-правового регулювання.

Виклад основного матеріалу

Характер діяльності держави, рівень її соціальної спрямованості можна визначити у результаті аналізу тих функцій, які вона реалізовує. Для розкриття змісту освітньої функції держави необхідно перш за все визначитися зі змістом категорії «функція держави». В юридичній науці існує значна кількість трак-

тувань цієї категорії, які за змістовим наповненням не різняться між собою. Вважаємо за доцільне приєднатися до позиції О. Безпалової, яка зазначає, що «функції держави є основними напрямками діяльності держави щодо управління у пріоритетних сферах суспільного життя, задоволення суспільних потреб» [2, с. 15; 3; 4]. У результаті аналізу цієї точки зору можна дійти висновку, що під час реалізації державою будь-якої функції першочергове значення надається здійсненню управлінської діяльності, тобто здійснюється управлінський вплив із метою впорядкування суспільних відносин у конкретній сфері суспільного життя.

Що стосується класифікації функцій держави, то в національному законодавстві вона досі не закріплена; лише в результаті аналізу змісту окремих нормативно-правових актів (зокрема Конституції України) можна дійти висновку про можливість виокремлення таких функцій, як політична, соціальна, освітня, економічна тощо.

У результаті аналізу точок зору науковців, які безпосередньо присвятили свою увагу з'ясуванню переліку функцій держави (зокрема О. Безпалової, М. Дзевелюк, Н. Карпової, О. Клімова, А. Марущака, П. Рабіновича, О. Скакун, І. Тарасової), можна дійти висновку, що переважно в наукових колах учені віддають перевагу класифікації функцій держави залежно від сфери суспільного життя (або за способами діяльності держави) та виокремлюють політичну, правоохоронну, економічну, соціальну, культурну, ідеологічну функції тощо. Варто зазначити, що у даному випадку йдеться про традиційний підхід до виокремлення функцій держави. Однак необхідно обов'язково враховувати, що, зважаючи на реалії сьогодення, інтенсифікацію процесів розвитку суспільних відносин та зростаючі очікування суспільства від результативності функціонування держави, нагальним питанням є перегляд (модернізація) традиційних уявлень про коло функцій держави з метою його розширення. У зв'язку з цим було б доцільно виокремити ще такі функції держави, як освітня, інформаційна, екологічна тощо. На нашу думку, це дозволить створити умови для задоволення потреб громадян, забезпечити охорону та захист їх прав; упорядкувати правовідносини, що мають місце в окремих сферах суспільного життя. Крім того, необхідно обов'язково враховувати, що без вироблення дієвого механізму реалізації освітньої функції держави неможливо буде забезпечити належне функціонування усіх сфер суспільного життя: політичної, економічної, культурної, екологічної, інформаційної, правоохоронної тощо.

Варто зазначити, що тлумачення змісту функцій держави може різнитися, що зумовлено впливом різноманітних політичних, соціально-економічних, правових та ідеологічних чинників. Підтвердженням доцільності такої точки зору є позиція М. Дзевелюк, яка підкреслює, що «внутрішній зміст цих функцій, безумовно, змінюється залежно від конкретних політичних, економічних і соціально-культурних умов, але кожна держава так чи інакше здійснює ці функції, зумовлені самою її сутністю як універсальної політичної форми організації суспільства» [5, с. 175]. Тобто загальна спрямованість функції є стабільною, проте окремі її сутнісні характеристики, так само як і механізм реалізації конкретної функції, можуть видозмінюватися під впливом наведених вище чинників.

Переходячи до з'ясування сутності освітньої функції держави, треба наголосити, що в наукових колах це питання практично не було опрацьовано на належному рівні. У зв'язку з цим перш ніж перейти до розкриття специфіки освітньої функції держави вважаємо за доцільне зупинитися на характеристичі освіти, для забезпечення належного функціонування якої і реалізовується державою освітня функція.

На законодавчому рівні поняття «освіта» не знайшло свого нормативно-правового закріплення. Так, у Законі України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145, незважаючи на закріплення у ст. 1 ключових термінів, що застосовуються в ньому, категорія «освіта», як не дивно, не знайшла свого законодавчого закріплення. А зважаючи на те, що в цьому нормативно-правовому акті міститься тлумачення таких термінів як «заклад освіти», «здобувач освіти», «освітній процес», «освітня діяльність», «освітня програма», «система освіти», «якість освіти», на нашу думку, викладення тлумачення терміна, який, безумовно, є базовим та широко використовується, є вкрай необхідним. У результаті аналізу наведеного вище нормативно-правового акта можна зазначити, що в його тексті у загальному вигляді розкривається зміст поняття «освіта», проте у даному випадку йдеться не про детальне трактування, а про загальний опис цієї категорії. Так, у Законі України «Про освіту» зазначається, що «освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави»¹; або «освіта є державним

пріоритетом, що забезпечує інноваційний, соціально-економічний і культурний розвиток суспільства»². Слід ще раз підкреслити, що в даному випадку йдеться не про визначення сутності поняття «освіта»; тут спостерігається виключно розкриття значення освіти для розвитку суспільства та держави в цілому, тобто мова йде переважно про результат (для особи, суспільства та держави), який можна досягти в результаті освіти.

Аналогічно в інших нормативно-правових актах, що регулюють особливості різних видів освітнього процесу (наприклад, у законах України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463, «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 № 2628, «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 № 1841, «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556), відсутнє розкриття змісту поняття «освіта» (і це за наявності трактувань інших понять). Відносно уніфіковане та науково обґрунтоване визначення поняття «освіта» міститься у Рішенні Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини третьої статті 53 Конституції України «держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах» (справа про доступність і безоплатність освіти) від 04.03.2004 № 5-рп/2004, де зазначено, що освіта – це цілеспрямований процес виховання і навчання з метою набуття встановлених державою освітніх рівнів.

Варто також звернути увагу на трактування терміна «освіта» за міжнародними стандартами, де передбачено, що «освіта – це цілеспрямована й організована діяльність для задоволення навчальних потреб» [6]. На нашу думку, таке визначення носить загальний характер і не відображає всі специфічні риси, притаманні освіті, а тому потребує деталізації.

Отже, вважаємо за доцільне в рамках нашого дослідження перейти до напрацювань науковців, які здійснювали дослідження у сфері освіти. З'ясуванню специфіки освіти як державної та суспільної цінності, в рамках якої відбувається процес розвитку та саморозвитку людини, присвятили свою увагу фахівці з педагогіки та права. Так, в енциклопедичних джерелах під освітою розуміють

¹ Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // База даних «Законодавство

України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 13.02.2020).

² Там само.

«процес і результат засвоєння особистістю певної системи наук, знань, практичних умінь і навичок та пов'язаного з ними того чи іншого рівня розвитку її розумово-пізнавальної і творчої діяльності, а також моральної культури, які у своїй сукупності визначають соціальне обличчя та індивідуальну своєрідність цієї особистості» [7, с. 614].

На різноаспектний характер поняття «освіта» звертає увагу Б. Гершунський, який виділяє чотири аспекти його змістового трактування: освіта як цінність; освіта як система; освіта як процес; освіта як результат [8, с. 25]. Схожої позиції щодо трактування освіти як комплексної категорії дотримується і С. Гончаренко, на думку якого «освіта як поняття включає кілька аспектів: а) освіта як процес, тобто єдність навчання, виховання, розвитку, саморозвитку особистості; збереження культурних норм з орієнтацією на майбутній стан культури...; б) освіта як соціокультурний інститут, який сприяє економічному, культурному функціонуванню й удосконаленню суспільства за допомогою спеціально організованої цілеспрямованої соціалізації окремих індивідів, виражений у системі, що включає освітні установи, органи управління ними, освітні стандарти, які забезпечують їх функціонування та розвиток; в) освіта як результат, тобто рівень загальної культури і досвідченості підрастаючого покоління, засвоєння того духовного й матеріального потенціалу, який був накопичений людською цивілізацією в процесі еволюційного розвитку та який націлений на подальший соціальний прогрес» [7, с. 615]. Як вважають автори навчального посібника «Освітнє право», освіту слід розуміти як функцію держави; як рівень культури; як результат; як процес [9, с. 8].

На нашу думку, подібний підхід до характеристики освіти як комплексного багатовекторного явища свідчить про те, що в наукових колах усвідомлюється те значення, яке призначення освіті, та результати, яких можливо досягти внаслідок створення належних умов для її надання та набуття. Підсумовуючи, вважаємо за доцільне приєднатися до підходу зазначених вище науковців, які відстоюють позицію щодо неприпустимості трактування терміна «освіта» виключно в контексті філософії, педагогіки або психолого-педагогічної науки, оскільки такий підхід суттєво звужував би розуміння особливостей процесів розвитку та саморозвитку особи (набуття і вдосконалення основних компетенцій).

На нашу думку, розуміння освіти як результату або процесу є ознакою доцільності

юридичного трактування цього терміна, оскільки процедурні моменти, пов'язані з організацією освітнього процесу, набуттям освіти, створенням та функціонуванням закладів освіти, управлінням освітою тощо, регулюються нормами права, у першу чергу адміністративного.

Як зазначає О. Нижник, освіта – це динамічний процес, який складається з кількох рівнів, досягнення яких неможливо реалізувати без початкових знань, унаслідок того, що суб'єкт їх отримання (дитина) на початковому етапі свого розвитку не може самостійно усвідомлювати та реалізовувати це право, держава покладає на батьків, опікунів та осіб, які їх заміщують, обов'язок щодо забезпечення реалізації права на освіту [10, с. 19]. У результаті аналізу наведеного визначення можна дійти висновку, що автор веде мову переважно про початкові рівні освіти, залишаючи поза увагою всі інші. Вважаємо, що такий підхід необґрунтовано суттєво звужує розуміння освіти, оскільки не враховує всі 13 рівнів освіти, що закріплені національним законодавством.

Відповідно до точки зору М. Курка «в сучасних умовах освіта є могутнім чинником розвитку духовної культури українського народу, відтворення інтелектуальних і продуктивних сил суспільства, запорукою громадянського миру і майбутніх успіхів у зміцненні й утвердженні авторитету України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави – повноправного члена європейської та світової спільноти» [11, с. 535]. Варто зазначити, що в цьому трактуванні поняття «освіта» акцент зроблено не на розкритті його змісту, а на тому результаті, якого має бути досягнуто завдяки освітній діяльності. Тобто, на нашу думку, такий підхід доцільно використовувати під час визначення ключових індикаторів належного рівня освіти в суспільстві та державі.

Зважаючи на наведені вище точки зору науковців щодо розкриття сутності освіти, та в результаті аналізу положень чинного національного законодавства пропонуємо під освітою розуміти комплексний урегульований нормами національного законодавства процес, для забезпечення якісного перебігу якого створюються відповідні суб'єкти, наділені правом надавати освітні послуги, що дозволяє здобувачам таких послуг реалізовувати особистісний потенціал з урахуванням їх здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду.

Таким чином, під освітньою функцією держави пропонуємо розуміти обумовлений соціальним призначенням держави напрям її

діяльності, під час якої державою (у вигляді державних та недержавних суб'єктів освітньої діяльності) створюються належні умови для задоволення потреб громадян щодо їх інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку, забезпечення їм рівного доступу до отримання освітніх послуг, що, як наслідок, має привести до досягнення здобувачами запланованих результатів навчання.

Доцільність виокремлення як державних, так і недержавних суб'єктів освітньої діяльності, тобто суб'єктів, що мають право надавати освітні послуги, зумовлена тим, що сьогодні надання освітніх послуг мають право здійснювати одночасно державні та приватні навчальні заклади. Звісно що держава безпосередньо відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері освіти, проте громадськість має право брати активну участь на всіх етапах формування та реалізації державної політики. Не є винятком і сфера освіти, оскільки відповідно до чинного законодавства правом надавати освітні послуги наділені також і приватні освітні заклади. Що ж стосується управління сферою освіти та контролю за якістю освіти, то тут повноваженнями наділені саме державні суб'єкти, які здійснюють управлінську діяльність.

Слушною є позиція В. Дронова, який вважає, що головна мета освітньої функції сучасної держави – створення умов для задоволення потреб та реалізації прав у сфері освіти, забезпечення належного рівня розвитку освіти й науки, забезпечення доступної освіти високого рівня [1, с. 19]. Поділяючи в цілому позицію В. Дронова, вважаємо, що мета освітньої функції держави є двокомпонентною та полягає у:

а) виробленні державою (в особі відповідних органів державної влади) спільно з інституціями громадянського суспільства стратегічних орієнтирів для забезпечення інноваційного розвитку освіти, якості та конкурентоспроможності освіти, державної підтримки окремих рівнів освіти, доступності для здобуття якісної освіти, що, у першу чергу, має задовольнити потреби особистості, суспільства і держави;

б) створенні правових, організаційних, кадрових, матеріально-фінансових, інформаційних, науково-методичних, соціально-прогностичних передумов (інструментів), які мають вирішальне значення для забезпечення ефективного функціонування сфери освіти, виведення її на якісно новий рівень з метою входження до єдиного європейського освітнього простору.

Як уже було зазначено в цій роботі, розуміння освіти як результату або процесу є

ознакою доцільності юридичного трактування цього терміна, оскільки процедурні моменти, пов'язані з організацією освітнього процесу, набуттям освіти, створенням та функціонуванням закладів освіти, управлінням освітою, фінансуванням освіти тощо, регулюються нормами права, у першу чергу адміністративного. Зважаючи на це, можна говорити, що освітня функція держави є об'єктом адміністративно-правового регулювання. У зв'язку з цим уважаємо за доцільне виокремити характерні ознаки, притаманні освітній функції держави як об'єкту адміністративно-правового регулювання:

- її зміст становить забезпечення охорони конституційно закріпленого права громадян на освіту;

- механізм реалізації функції регулюється переважно нормами адміністративного права;

- носить управлінський характер;

- орієнтована на гарантування державою права на доступність (у тому числі ліквідацію гендерної нерівності) та якості освіти;

- будується на одночасному поєднанні державного впливу на сферу освіти із сучасними процесами децентралізації влади та наданням закладам освіти автономії щодо прийняття окремих управлінських рішень;

- реалізується значною кількістю суб'єктів (державних і недержавних) у взаємодії з профільними міжнародними організаціями з використанням відповідного правового інструментарію;

- вироблення ефективних інноваційних механізмів реалізації функції має призвести до підвищення конкурентоспроможності та якості освіти, соціально-економічного і культурного розвитку суспільства, входження України до єдиного загальноєвропейського освітнього простору;

- реалізується з урахуванням державних механізмів прогнозування і стратегічного планування механізмів модернізації освіти.

Висновок

Підсумовуючи викладене вище, можна дійти висновку, що основними передумовами забезпечення належної реалізації освітньої функції держави є такі: а) наявність узгодженої системи нормативно-правових актів, положення яких визначають пріоритетні напрями державної освітньої політики та враховують європейські стандарти освіти, з одночасним виробленням дієвого механізму реалізації приписів, що в них міститься; б) чітко визначене коло суб'єктів управління у сфері освіти із закріпленням на законодавчому рівні їх

адміністративно-правового статусу; в) система фінансового та матеріально-технічного забезпечення процедур надання та споживання освітніх послуг має бути науково обґрунтова-

ною та враховувати сучасні інноваційні тенденції у сфері освіти; г) вироблення дієвого механізму мотивації працівників сфери освіти для використання інноваційних технологій.

Список бібліографічних посилань

1. Дронов В. Ю. Освітня функція сучасної держави та особливості її реалізації приватними вищими навчальними закладами : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2018. 19 с.
2. Безпалова О. І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави : монографія. Харків : НікаНова, 2014. 544 с.
3. Безпалова О. І. Специфіка правоохоронної функції держави: адміністративно-правовий аспект. *Митна справа*. 2015. № 3 (99). С. 68–74.
4. Безпалова О. І. Сутність правоохоронної функції держави. *Наука і правоохорона*. 2011. № 4. С. 241–246.
5. Дзевелюк М. Номенклатура функції сучасної держави. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 11. С. 171–176.
6. ISCED (International Standard Classification of Education) 1997 // UNESCO : сайт. URL: http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-1997-en_0.pdf (дата звернення: 13.02.2020).
7. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; відп. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
8. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века (в поисках практикоориентированных концепций). М. : Совершенство, 1998. 608 с.
9. Валеев Р. Г. Освітнє право України : навч. посібник. Луганськ : Луганськ. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 287 с. URL: https://www.irf.ua/files/ukr/programs/edu/edu_posibnyk.pdf (дата звернення: 13.02.2020).
10. Нижник О. С. Адміністративно-правові засади реалізації державної регіональної політики у сфері вищої освіти в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2017. 220 с.
11. Курко М. Н. Окремі організаційні засади становлення і розвитку вищої освіти в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2010. № 1. С. 533–538.

Надійшла до редколегії 17.02.2020

АБРОСЬКИН В. В. ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ФУНКЦИЯ ГОСУДАРСТВА КАК ОБЪЕКТ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

Акцентируется внимание на том, что именно на государство возлагается основная обязанность по формированию государственной политики в сфере образования и выработки действенного механизма ее реализации. В связи с этим отмечена важность выяснения содержания образовательной функции государства, выработка действенных механизмов ее реализации. В результате раскрытия сущности категорий «функция государства» и «образование» сформулировано авторское определение понятия «образовательная функция государства». Сделан вывод о двухкомпонентности цели образовательной функции государства. Обосновано, что реализация образовательной функции государства осуществляется преимущественно с помощью административно-правового инструментария. Выделены характерные признаки, присущие образовательной функции государства как объекту административно-правового регулирования. Определены основные предпосылки обеспечения надлежащей реализации образовательной функции государства.

Ключевые слова: образование, функция государства, образовательная функция государства, административное законодательство, административно-правовое регулирование, механизм реализации, субъект управления в сфере образования.

ABROSKIN V. V. EDUCATIONAL FUNCTION OF THE STATE AS AN OBJECT OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION

The emphasis has been placed on the fact that the state has the main responsibility for the formation of state policy in the field of education and the development of effective mechanism for its implementation. The author has emphasized that without the development of effective mechanism for the implementation of the educational function of the state it will be impossible to ensure the proper functioning of all spheres of public life: political, economic, cultural,

environmental, informational, law enforcement, etc. In this regard, it has been focused on the importance of clarifying the content of the educational function of the state, developing effective mechanisms for its implementation.

The education has been offered to be understood as a complex process regulated by the norms of national legislation, to ensure its quality we create relevant entities, entitled to provide educational services, which allows recipients of such services to realize personal potential based on their abilities, interests, needs, motivation, capabilities and experience. It has been established that the understanding of education as the result or process is the feature of the expediency of legal interpretation of this term, since procedural issues related to the organization of the educational process, education, establishment and operation of educational institutions, education management, etc. are regulated by law, primarily by administrative law.

As a result of revealing the essence of the categories “function of the state” and “education” the author has formulated own definition of the concept of “educational function of the state” as the direction conditioned by the social purpose of the state, during which the state (in the form of state and non-state subjects of educational activity) creates proper conditions to meet the needs of citizens for their intellectual, spiritual, physical and cultural development, to provide them with equal access to educational services, which, as a consequence, may lead to the achievement of the planned learning outcomes. The conclusion about the two-component purpose of the educational function of the state has been made.

It has been substantiated that the implementation of the educational function of the state is mainly carried out with the help of administrative and legal tools. The characteristic features inherent in the educational function of the state as an object of administrative and legal regulation have been outlined.

The author has distinguished the main prerequisites for ensuring the proper implementation of the educational function of the state: a) the existence of a coherent system of regulatory acts, the provisions of which determine the priority areas of the state educational policy and take into account European educational standards, while developing an effective mechanism for implementing regulations; b) clearly defined range of subjects of management in the field of education with the consolidation of their administrative and legal status at the legislative level; c) the system of financial and logistical support of procedures for the provision and consumption of educational services must be scientifically sound and take into account modern innovative tendencies in the education sphere; d) development of an effective mechanism for motivating the employees in the field of education to use innovative technologies.

Key words: *education, state function, educational function of the state, administrative legislation, administrative and legal regulation, mechanism of realization, subject of management in the educational sphere.*